

DOI: 10.2478/fsp-2013-0009

REVIEW

GRAŻYNA SZELAĞOWSKA: *Dania*, 2010, Wydawnictwo Trio, 454 s.

Polsk historieskrivning vrimler ikke ligefrem med publikationer, som handler om dansk historie. De få der findes, blev publiceret for nogle årtier siden, som fx *Zarys historii najnowszej krajów skandynawskich* [De skandinaviske landes nyeste historie] af Tadeusz Cieślak, 1978, eller *Dzieje Danii nowożytnej* [Det moderne Danmarks historie] af Władysław Czapliński, 1982¹. Alene af den grund anses et nyt forsøg på at bringe Danmarkshistorien tættere på den polske læser som mere end hjerteligt velkommen.

Grażyna Szelągowskas *Dania* [Danmark] udkom som del af forlaget Trios populærvidenskabelige serie "Verdenslandenes historie i det 20. og 21. århundrede", og dette faktum må have haft afgørende betydning for bogens udformning. Læseren får et solidt kompendium i dansk historie fra 1800-tallet op til i dag (eller i hvert fald det første årti i 00'erne), hvor der både fortælles om landets politiske, økonomiske og samfundsmæssige udvikling og refereres til de fremtrædende kulturelle bevægelser og præstationer (såsom kunstneriske, derunder litterære, og videnskabelige resultater samt pressens og mediernes historie m.m.). Ud over det indeholder bogen et kapitel om de to andre områder, som indgår i Rigsfællesskabet: Grønland og Færøerne (s. 359-382), hvilket ikke har været tilfældet i nogen af de andre Danmarkshistorier skrevet af polske forskere, og derfor kan betragtes som et banebrydende element i polsk tradition for opfattelsen af det danske riges historie. Den er også blevet suppleret med oversigtsmateriale over de vigtigste begivenheder i den omtalte periode (s. 383-408), over de vigtigste politiske partier (s. 409-418) samt en meget brugbar omtale af den udvalgte faglitteratur vedrørende Skandinavien (og Danmark i særdeleshed), og – sidst men ikke mindst – over danske konger og statsministre (s. 419-424). Det medfører, at

¹ Der findes en del historiske publikationer af nyere dato, men de omhandler typisk en enkel periode eller et enkelt emne i Danmarkshistorien, som fx Grażyna Szelągowskas *Idea zjednoczonej Północy w skandynawskim ruchu studenckim I połowy XIX wieku* [Ideen om det forenede Norden i skandinavisk studenterbevægelse i 1. halvdel af det 19. århundrede], 1992; *Poddany i obywatel. Stowarzyszenia społeczne w Danii w dobie transformacji ustrojowej w XIX wieku* [Undersåt og statsborger. Foreninger i Danmark under systemændringen i det 19. århundrede], 2002, eller Bernard Piotrowskis *Integracja Skandynawii. Od Rady Nordyckiej do wspólnoty europejskiej* [Skandinaviens integration. Fra Nordisk Råd til europæisk fællesskab], 2006; *Tradycje jedności Skandynawii: od mitu wikingów do idei nordyckiej* [Traditionerne for Skandinaviens enhed: fra vikingemyten til den nordiske tanke], 2008.

selve Danmarkshistorien i alle de tidligere nævnte aspekter fylder knap 360 sider. Kondenseringen, som har været en naturlig følge af den antydede brede tilgang kombineret med bogens relativ beskedne sideantal, kan dog skabe forståelsesproblemer/forvirring hos en læser, som ikke har nogen forhåndsviden om emnet og som af den grund hurtigt kan komme til at tabe pusten, når han/hun ledes igennem den enorme ophobning af oplysninger (også statistiske), som bogen byder på. Kondenseringen af indholdet har altid sine ofre – der er desværre ikke plads til at udforske sammenhænge og komme til bunds med analysen af de behandlede problemer og fænomener.

I modsætning til en anden populær historiebog, som udkom på polsk sidste år (Tony Griffiths *Scandinavia: At War with Trolls. A Modern History from the Napoleonic Era to the Third Millenium* fra 2004)², er Szelągowskas ambition ikke at skabe et historisk narrativ om Danmark, dog heller ikke at forfatte et opslagsværk eller et leksikon. Det færdige produkt, læseren får i hånden, vidner nemlig om slægtskabet med en række andre historiebøger, som de polske læsere har haft mulighed for at stifte bekendskab med. Dermed er der tale om en indgroet tradition indenfor polsk historieskrivning, som ikke nødvendigvis er på højde med de moderne læsers behov og forventninger. Dermed ikke sagt, at bogen ikke er interessant at læse – der efterlyses blot alternative og mere tidssvarende formidlingsformer, specielt fordi det drejer sig om en populærvidenskabelig publikation. I anknudning til det er det nødvendigt at nævne den utilfredsstillende kvalitet af bogens generelle layout – ikke mindst hvad angår de billeder og kort, der gengives i bogen.

Det som Szelągowska formår at gøre i sin bog, er at give den en overskuelig struktur samt en solid gennemgang af rigtig mange fakta fra over to hundrede år i dansk historie. For en polsk danskstuderende er ligeledes inddragelsen af de danske måder at omtale de enkelte historiske fænomener på af stor interesse. Det sker bl.a. gennem angivelsen af de udtryk, som kom til at fungere som etiketter på de forskellige begivenheder (som ofte også står på dansk i bogen), som fx 'det røde kabinet', 'tamilsagen', 'fodnotepolitik' eller 'kartoffelkuren'. Bogens indhold forringes ikke væsentligt af de få fejl, man kan finde i den, som fx omtalen af Ove Rode som statsminister (s. 122)³, informationen om, at Holger Danske var Danmarks legendariske grundlægger (s. 211), eller at man som følge af skolereformen i 1958 fik en 7-årig skolepligt i Danmark (i stedet for: undervisningspligt) (s. 266). En filolog og litteraturforsker (som undertegnede) efterlyser også et mere konsekvent system for angivelsen af titler på bøger, film o.lign. For det polske publikum, som bogen henvender sig til, vil det fx være af betydning at kunne se om de nævnte værker er blevet oversat til polsk. Eksempelvis har Szelągowska direkte oversat titlen på Brandes' *Indtryk fra Polen* (som "Wrażenia z Polski", s. 55) uden at oplyse, at der faktisk foreligger polske oversættelser af samme – under titlerne "Polska", 1898 og 1902 (2. oplag), oversat af Zygmunt Poznański og "Lwów", 1900, oversat af Józefa Klemensiewiczowa.

² Polsk udgave: *Skandynawia. Wojna z trollami. Od czasów napoleońskich do Stiega Larssona*, 2011, forlaget AMF, oversat af Barbara Gadomska.

³ Samtidig med at han i navneregistret samt alle andre steder i bogen omtales korrekt som minister.

Alt i alt har de polske ikke professionelle læsere fået en pålidelig indføring i og gennemgang af dansk historie siden år 1800. Dog den der ønsker at få et dybere indblik i den sidst nævnte, må henvises til Szelągowskas fremragende analyser i hendes to tidligere udgivne bøger (nævnt i fodnote 1) samt til publikationer, der ikke er forfattet på polsk.

Sylwia Izabela Schab

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Katedra Skandynawistyki

Collegium Novum

al. Niepodległości 4

61-874 Poznań

Poland

sylwias@amu.edu.pl